

การค้นหารูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนชอบ

(Determination of Learning style preference of learners)

รศ. ดร. ภญ. จุราพร พงศ์เวชรักษ์

สาขาวิชาการบริหารทางเภสัชกรรม

ด้วยธรรมชาติของผู้เรียนที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ อาจต้องพิจารณารูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียน เรียนแล้วจำได้ มีความเข้าใจและปฏิบัติได้ รวมถึงมีความสุขกับวิธีการเรียนรู้นั้น เครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาว่าผู้เรียนแต่ละราย นิยมหรือชอบวิธีการเรียนรู้แบบใด ที่นำเสนอ ณ ที่นี้เป็นชุดคำถามจำนวน 10 ข้อ ฉบับภาษาไทย¹ คำถามแต่ละข้อมีตัวเลือก 4 ข้อ ให้ผู้เรียนเลือกตอบเพียงข้อเดียว ตัวเลือก 4 ข้อ เป็นตัวแทนวิธีการรู้ 4 แบบคือ

กลุ่ม A (Visual) เป็นผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้ จากการเห็นหรือบันทึกรูปภาพ แผนภูมิ ไดอะแกรม กราฟ หรือสิ่งของวัตถุ

กลุ่ม B (Reading) เป็นผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้ จากการอ่านเนื้อหาในสิ่งที่ผู้อื่นเขียนหรือจากการที่ตนเองได้บันทึกเอง

กลุ่ม C (Aural) เป็นผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้ จากการฟังผู้อื่นอธิบาย หรือในทางกลับกัน

กลุ่ม D (Doing) เป็นผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้ จากการปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งจากการฝึกหัดด้วยตนเองหรือมีผู้อื่นแสดงวิธีการให้ดู

การประเมิน เป็นการนับคำตอบของผู้เรียน จากคำถาม 10 ข้อ ว่าอยู่ในกลุ่มใดมากที่สุด ซึ่งอาจชี้ว่า ถ้าใช้วิธีการเรียนรู้ดังกล่าวกับผู้เรียนรายนั้น น่าจะทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ และบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่มีคำตอบกลุ่ม A มากที่สุด น่าจะเรียนรู้ได้ดี ถ้าผู้สอนเตรียมสื่อการสอนที่มีรูปภาพ แผนภูมิ กราฟ ฯลฯ มากกว่าการแสดงเนื้อหาด้วยปาก หรือผู้เรียนเองได้บันทึกเป็นรูปภาพ ผู้เรียนที่มีคำตอบกลุ่ม B มากที่สุด อาจชอบการอ่านบทวนเอกสาร/ตำรา/หนังสือ หรือบทวนบันทึกย่อของตนเอง ผู้เรียนที่มีคำตอบ

¹ ได้จากการเข้าร่วมอบรมเรื่อง Active learning ในโครงการพัฒนาแพทยศาสตรศึกษาและงานวิจัยการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2557

กลุ่ม C มากที่สุด อาจชอบฟังวิชาที่สอนแบบบรรยายเป็นหลัก ส่วนผู้เรียนที่มีคำตอบกลุ่ม D มากที่สุด อาจชอบหรือชอบได้คะแนนดีในรายวิชาปฏิบัติการ

จากการทดลองนำชุดคำถามดังกล่าว ให้นักศึกษาเภสัชศาสตร์ ม. ธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 21 คน ตอบคำถาม เมื่อเดือนมกราคม 2558 ได้ผลดังนี้

นักศึกษาลำดับที่ (ไม่เกี่ยวกับรหัส นักศึกษา)	กลุ่มรูปแบบการเรียนรู้			
	A = Visual	B = Reading	C = Aural	D = Doing
1	0	3	0	7
2	3	0	2	5
3	4	3	0	3
4	2	2	4	2
5	6	0	1	3
6	2	2	1	5
7	4	4	2	0
8	1	5	0	4
9	5	1	0	4
10	2	0	3	5
11	3	1	4	2
12	2	2	4	2
13	4	1	0	5
14	3	1	0	6
15	5	1	0	4
16	3	3	1	3
17	7	0	0	3
18	0	3	2	5
19	5	1	1	3
20	5	0	0	5
21	3	1	2	4
รวมจำนวนครั้งที่ตอบ	69	34	27	80

จะเห็นได้ว่านักศึกษาเภสัชศาสตร์ปี 2 ในภาพรวม ชอบวิธีการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (จำนวนคำตอบเป็นกลุ่ม Doing 80 ข้อ) รองลงมาคือวิธีการเรียนรู้จากการได้เห็นแผนภูมิ รูปภาพ ฯลฯ (จำนวนคำตอบเป็นกลุ่ม Visual 69 ข้อ) ส่วนวิธีการเรียนรู้จากการฟังบรรยาย (กลุ่ม Aural) มีคำตอบน้อยครั้งที่สุด คือ 27 ข้อ

ในรายบุคคล ถ้ากำหนดว่าความถี่ของคำตอบในกลุ่มรูปแบบการเรียนรู้แบบเดียวกันตั้งแต่ 5 ข้อขึ้นไปจาก 10 ข้อ เชื่อว่าผู้เรียนชอบหรือเรียนรู้ได้ดีด้วยวิธีการเรียนรู้ดังกล่าวจะพบว่า จากนักศึกษา 21 ราย มีนักศึกษา 8 ราย ที่จัดเป็นกลุ่มชอบเรียนรู้แบบได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นักศึกษา 6 ราย ชอบการเรียนรู้จากการได้เห็นแผนภูมิ รูปภาพ ฯลฯ มีนักศึกษาเพียง 1 รายที่ชอบวิธีการอ่าน และไม่มีนักศึกษารายใดนิยมการเรียนรู้จากการฟังบรรยาย นักศึกษา 5 ราย มีคำตอบกระจายอยู่ในทั้ง 4 กลุ่มรูปแบบการเรียนรู้ ไม่โดดเด่นไปในวิธีการใดวิธีการหนึ่ง

แม้ว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่ชอบ อาจแปรเปลี่ยนตามเวลาที่ผ่านไป ในขั้นต้นนี้ อาจเป็นไปได้ที่อาจารย์ผู้สอนอาจนำผลการสำรวจนี้ ไปเชื่อมโยงกับผลการเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อดูว่าจะมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เช่น นักศึกษาที่ชอบการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ อาจจะมีความสุขและได้คะแนนดีในรายวิชาปฏิบัติการ เมื่อเทียบกับนักศึกษาที่ไม่ชอบการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าว (ไม่มีข้อใดที่เลือกคำตอบในกลุ่ม Doing) ในทางตรงข้าม นักศึกษาที่ไม่ชอบการอ่านและไม่ชอบการฟังบรรยาย ก็อาจจะได้คะแนนไม่ดีในการเรียนรายวิชาที่บรรยายเป็นหลัก ซึ่งต้องการการอ่านทบทวนนอกเหนือจากการฟังบรรยายให้เข้าใจ แนวทางวิจัยในชั้นเรียนในขั้นต่อไปจะเป็นการสำรวจซ้ำทุกปี เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการเรียนรู้ เมื่อนักศึกษาเลื่อนระดับชั้นปี

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะผลการวิเคราะห์จะเป็นเช่นใด ผู้สอนต้องยอมรับในความหลากหลายของผู้เรียน และเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องพยายามปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อรองรับความแตกต่างของผู้เรียน ที่ชอบวิธีการเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกัน